

PERE FARRÉS I ARDERIU (1948 – 2008)

Notes autobiogràfiques¹

CURRÍCULUM

1. Antecedents

- Absència de precedents lletrats a la família, i també d'universitaris.
- Primeres lectures literàries, a l'adolescència: *bestsellers* en versió reduïda (*Fabiola*, *Quo vadis?*, *La perfecta casada*...).
- Quan vaig entrar a la Universitat, jo era un noi que treballava d'administratiu en una empresa dedicada a l'avicultura, en la qual, segons digueren, farisaicament dolguts, els amos quan en vaig marxar, m'esperava un futur «brillant».
- Descoberta de la literatura: a COU, amb 21-22 anys, el curs 1971/72, gràcies a les classes del Sr. Guillem Serra. Lectura de *La Ben Plantada* d'Eugeni d'Ors, al costat de Machado i García Lorca. Adéu a la sociologia.
- Inici dels estudis de literatura catalana, a 2n curs de carrera, el 1973/74, amb els professors Joaquim Molas i Jordi Castellanos. Treball presentat a Jordi Castellanos, «Una lectura de *La fàbrica* d'en Miquel Martí i Pol», el març de 1974, qualificat amb un 9, tot i els comentaris crítics. D'aquí en naixerien, però, els dos primers articles:
- Primer article publicat al *Tele/eXpres* del 2 d'abril de 1975: «Miquel Martí i Pol, ara».

1. [Notes autobiogràfiques] és la transcripció del mecanoscrit del *Curriculum Vitae* presentat pel Dr. Pere Farrés i Arderiu per concursar a la plaça de professor titular d'universitat. B.O.E. del 6 de maig de 1994, llegit el gener de 1995.

- Article d'*Els Marges* 7 (juny de 1976), «El llarg viatge poètic de Miquel Martí i Pol».
- Desigualtat, en sentit negatiu per a mi, quant a coneixements i lectures, respecte d'altres companys d'estudis (Quim Martí, Josep M. Balaguer). Els grups de companys de Facultat (sessions nocturnes dels dijous, algunes amb Jordi Castellanos inclòs). Estímul. Compaginació estudi-treball.
- [Si plantejo aquests antecedents, és perquè crec que m'han marcat. M'ha costat treure'm]² el prejudici de considerar-me un nouvingut en el món de la literatura. D'aquí, el meu reconeixement a aquells professors, autèntics mestres, que, coneixent-me i valorant-me amb més objectivitat, han confiat en mi i apostat per mi, fins a proposar-me de ser on sóc ara.
- També com a fruit d'aquests antecedents, sóc potser més sensible a l'hora de reconèixer les meves llacunes i limitacions.

2. Experiència docent

Vaig acabar la carrera en un moment de gran expectativa política, el 1977, a l'inici de la transició. El meu títol universitari deia, en castellà, òbviament, que era llicenciat en Filosofia i Lletres, secció de Filologia Hispànica; cap menció possible a la matèria amb què m'havia més o menys especialitzat, la Filologia Catalana.

En el camp de l'ensenyament secundari, no hi havia feina —almenys, una feina apropiada— per a un llicenciat en Filologia Catalana. Vaig tenir la sort, però —i vist el panorama—, de ser contractat per un col·legi privat de Vic, dirigit justament fins aquell estiu de 1977 per Ricard Torrents, on vaig estar dos anys fent classes de «Llengua», que allà era la catalana, a 8è d'EGB, i llatí i literatura a BUP, amb la particularitat que l'assignatura de literatura de 3r de BUP estava formada per temes de literatura espanyola i, predominantment, catalana.

Just al cap de dos anys, el 1979, es presentà l'avinentsa de les primeres oposicions a professor agregat i catedràtic de BUP de les matèries de «Llengua i Literatura Catalanes». Em vaig presentar a

2. Ratllat.

les dues —sempre he apostat per l'ensenyament públic— i les vaig guanyar. Renúncia a la plaça d'agregat. Convocats per a les d'agregat —ironies de la vida— el 18 de juliol; a càtedres, a començaments de setembre. Des de l'octubre d'aquell any fins entrar al Departament on estic ara (1986), catedràtic a IB de Vic.

- Organització del seminari.
- Intentar cohesionar un equip de treball entre els professors.
- Promoure actuacions que prestigiessin el seminari i les nostres matèries. Era un repte.
- Creació del premi «Antoni Pous».
- Treballs de camp de sociolingüística amb els estudiants de COU (dues enquestes passades el 1981 i 1982).

Pel setembre de 1984 vaig ser temptat per primera vegada per venir a la Universitat. I vaig dir que no. Em feia por: no em veia segur de mi mateix. Ho vaig considerar aviat i vaig decidir que, si es presentava una nova oportunitat, acceptaria el repte. I la nova oportunitat es presentà dos anys més tard.

No sé si correspondria ara de fer balanç del que han estat els vuit anys llargs que porto en aquesta casa; en tot cas, no em sembla que ho hagi de fer jo. De la meua experiència d'aquests anys, en diré només que crec que he après a «ser» a la Universitat, i no només a «estar-hi» o a «venir-hi a fer classes». Les expectatives inicials s'han anat ajustant a la realitat. Els meus hàbits de professor s'han anat adequant al nivell universitari. I crec que avui em puc considerar un membre actiu del Departament, capaç de treballar en equip amb la resta de professors de Literatura Contemporània.

3. Interessos literaris

3.1 Alguns, promoguts pel lloc de residència i el contacte personal

La història cultural osonenca, i la seva realitat actual, ho han propiciat. Coneixença amb Miquel Martí i Pol (literària, des de 1973) i, més tard, amb Ricard Torrents, Segimon Serrallonga i Josep Grau (amb una certa entitat, a partir dels darrers anys 70, acabada

la carrera [1977]; menys, amb Josep Junyent). D'aquí les primeres línies de treball:

- a) l'obra de Martí i Pol.
- b) el «grup de Vic»; *Inquietud*; la represa a la postguerra.
- c) l'obra de Josep Grau.
- d) crítica militant a *Reduccions*, especialment entre 1977 i 1982.
- e) la crítica literària (des de 1978), però especialment teatral (1979-1983) a *El 9 Nou*, que ha minvat molt a partir de 1985.

3.2 Verdaguer

Tot i haver-lo descobert abans, es concretà el curs 1981/82, amb un curs de Doctorat, impartit pel Dr. Molas, sobre *Canigó*. L'interès es mantingué d'una manera vaga durant un parell d'anys fins que, el 1984, a partir d'una idea de Ricard Torrents i, immediatament, amb el suport de Joaquim Molas, aprofitàrem el «Col·loqui Internacional sobre la Renaixença» per proposar la celebració d'un col·loqui sobre Verdaguer, en commemoració del centenari de *Canigó*.

Aquesta és la prehistòria dels «Col·loquis sobre Verdaguer» (1986, 1988, 1991 i 1995), de l'*Anuari Verdaguer*, de la «Societat Verdaguer» i del projecte d'edició crítica de l'obra completa de Verdaguer: realitats i projectes en els quals, d'una manera —crec— molt compromesa, he treballat des d'aleshores.

La meua intervenció en el primer col·loqui verdaguerià assenyalà l'orientació que donaria a la recerca, encaminada a la redacció de la tesi doctoral: *L'Atlàntida*, amb els textos previs; la tesi, finalment, es concretà en un d'aquests textos: *Colom*, i fou llegida el gener de 1993.

A part de les sessions tingudes amb el Dr. Molas com a director de la tesi i, òbviament, del que he aprofitat dels col·loquis, he de reconèixer que la gran font d'on he pouat ha estat Ricard Torrents, amb qui durant 7 o 8 anys ens hem anat veient —i, des de fa 5 o 6 anys, amb Ramon Pinyol i Josep Paré— amb una periodicitat, primer, setmanal i, després, quinzenal, teòricament per qüestions organitzatives, o com a redactors de l'*Anuari*, o com a comissió permanent de la «Societat Verdaguer»; però m'atreviria a dir que hem dedicat al voltant d'un 60 o 70% del temps a converses sobre Verdaguer o en relació amb la seva obra.

3.3 *El teatre*

Tant Verdaguer pot empatxar. En el meu cas, encara no ho ha aconseguit, però, pel que pugui ser, des d'aquest curs m'he proposat d'obrir una nova via d'estudi: el teatre del segle XIX. Encara estic a les beceroles, i no en puc avançar massa res. De totes maneres, puc explicar els motius que m'han dut a prendre aquesta decisió.

Hi ha un motiu antic: sempre m'ha interessat, el teatre; sempre m'ha «agradat». Ja m'he referit a les meves crítiques teatrals a *El 9 Nou* de finals dels 70 i començaments dels 80. Però, a més, recordo — si se'm permet, amb un cert orgull — l'èxit — relatiu, si es vol, però davant del desert, immens — de la tasca que vaig dur a l'Institut de Batxillerat de Vic en la línia de fer descobrir als alumnes — s'ha d'utilitzar aquest verb — el món del teatre, especialment des del vessant de l'espectacle, que és el que, per a ells, tenia més ganxo. Durant uns anys, el Teatre Lliure ens tingué d'espectadors fidels i fins algun cop, gràcies a aquella relació, en Fabià Puigcerber havia vingut a l'Institut a tenir una xerrada amb els estudiants. Em consta que algun d'aquells estudiants encara avui, de tant en tant, van al teatre, amb la senyora, la companya o, com diuen ara, la noia-amb-qui-surten.

L'altre motiu és d'ordre acadèmic. El nostre Departament comptava, fins fa dos cursos, amb un professor, l'Enric Gallén, que treballava especialment sobre teatre; ara no hi és. D'altra banda, no hi ha cap professor especialitzat en teatre del XIX, tot i ser un gènere no pas abandonat abans d'ara en les assignatures de literatura del segle XIX. Ambdues circumstàncies semblen reclamar que algú s'hi dediqui.

3.4 *Conclusió*

Del que porto dit, amb independència de les conclusions que en treguin els membres de la comissió, voldria remarcar-ne una: la meua voluntat de dedicar-me especialment als estudis de la literatura del segle XIX. Però no renuncio a continuar treballant sobre temes, especialment de poesia, del segle XX. Tinc, fins i tot, algun repte plantejat amb mi mateix, en aquest camp.